No. 310 · 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Zondag en Maandag 29 en 30 December.

☞ *De* BREDASCHE COURANT *zal met den 1sten Januarij aanstaande, op den voet der meeste Provinciale Bladen,* driemalen *'s weeks verschijnen, te weten:* Dingsdags, Donderdags en Zondags. *De Prijs van het nieuwe* Abonnement *zal zijn per drie maanden, franco per post door het Rijk f 3,60, en f 3,25 binnen de Stad.*

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten December.

De kamer van afgevaardigden heeft heden drie van de vier vice-presidenten benoemd, zijnde door de meerderheid gekozen de heeren *Calmon*, *Garneron* en *Jacqueminot*.

— Men wil dat het ministerie de noodzakelijkheid heeft ingezien dat het, om zich staande te houden, zich meer aan de zijde der 221 aansloot. Als een stap daartoe wordt aangemerkt, dat sommige der ministers, onder anderen de heer *Dufaure*, bij de jongste stemmingen voor de bureaux der kamer, hunne stem aan leden van de gezegde partij gegeven hebben. Het gevolg daarvan is, dat men het voor niets vreemds begint te houden dat de heer *Molé* binnen een korter of langer tijdsverloop, weder aan het hoofd van de zaken komt.

— Op het ministerie van oorlog wordt een lange lijst van promotien gereed gemaakt, die met het begin van het jaar zouden bekend gemaakt worden. Men zegt dat 11 kolonels tot marechaux-de-camps en 70 luitenants tot kapitein zullen bevorderd worden.

— De oorlogsminister, generaal *Schneider*, heeft in het budget van oorlog, voor het volgend jaar eene dagelijksche verhooging van soldij van drie centimes voor de soldaten van alle wapenen voorgedragen. Het getal der infanterie-kapiteins van de eerste klasse zal van het derde gedeelte op de helft gebragt worden, en het traktement voor de kapiteins der eerste klasse op 2600 fr., en dat van die der tweede klasse op 2300 fr.

— De aartsbisschop van Parijs, de heer *de Quelen*, bevindt zich tegenwoordig in een zeer bedenkelijken toestand.

— De *Sentinelle de l'Armée* geeft het berigt, dat er in Afrika twee divisien infanterie zullen gevormd worden; de hertog *van Orleans* zou over eene van dezelve het bevel voeren en de generaal *Schramm* over de andere.

— Uit Marseille wordt van den 22sten, bij eene telegraphische depeche gemeld, dat weder 350 man troepen aan boord van de *Castor* naar Algiers zijn ingescheept. Den volgenden dag zouden 410 man van het 62ste regiment worden ingescheept, en den 24sten nog 470 man van het eerste regiment.

— De engelsche bladen spreken van eene beleediging die hunne vlag in de haven van Marseille zou aangedaan zijn. De britsche stoomboot *Blazer* Marseille verlatende om naar Maltha te stevenen, op het oogenblik dat twee fransche stoombooten insgelijks de haven van Marseille verlieten, wilde, als sneller in gang zijnde, tusschen de beide fransche booten doorstevenen, doch deze naderden elkander van zoo nabij, dat de britsche boot haverij bekwam. Men vermeent hier, dat al mogt deze zaak zich zoo toegedragen hebben, zulks in geen vergelijking komt met den hoon de fransche marine op Mauritius aangedaan.

— Uit Bayonne wordt van den 23sten geschreven, dat in de bijzondere berigten, van de karlistische zijde uit Arragon ontvangen, het gevecht van Alcoriza als ten uiterste noodlottig voor de 3de divisie wordt voorgedragen. De karlistische chef *Llangostera* had gebruik gemaakt van de weinige ervaring van den nieuwen chef dier divisie, de generaal *Parra*, die den generaal *Alcala* vervangen heeft, en had een groot deel zijner divisie vernield.

— Op de beurs van heden had eensklaps eene daling plaats, waarvan de ware reden niet te verklaren was, schoon het niet aan geruchten ontbrak, die er toe konden bijdragen. In de eerste plaats werd verhaald, dat de heer *Passy* heden in de bureaux der kamer aangekondigd had, dat hij onmiddellijk zijn ontwerp van reductie zou aanbieden. Verder zeide men dat de heer *Thiers* tot vice-president der kamer benoemd was, enz. De notering was heden (26 *December*) 5 pCt. 112,10; 3 pCt. 80,45; Nap. v. 102; Spanje Ardoin 25⅝; Passive 6 drie achtste; Rom. L. 101¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 25sten December.

Sedert Hamburg een handelstraktaat met de Duitsche tolvereeniging heeft gesloten, beijveren zich ook de Hanzesteden Bremen en Lubeck, om insgelijks zoodanig traktaat tot stand te brengen. Het belang der tolvereeniging neemt daardoor meer en meer toe. Van onderhandelingen wegens een met Belgie te sluiten handelsverdrag blijkt nog niets. Frankrijk echter heeft eene schrede van toenadering tot die tolvereeniging gedaan en ook van Engeland wordt zulks verwacht.

— De Oostenrijksche *Beobachter* geeft de volgende berigten uit Konstantinopel van 4 December:

« De graaf *de Sercey*, die, zoo men weet, met eene zending van het Fransche hof aan den Schach van Perzie belast is, heeft den 30sten November eene audientie bij den Sultan gehad, waarbij de Fransche gezant, graaf *Pontois*, de eer had hem aan Z. H. voor te stellen. Graaf *Sercey* is den 2den dezer met zijn gevolg, aan boord van de *als koopvaardijschip gemaskeerde* oorlogsstoomboot *le Veloce*, naar Trapezunt vertrokken.

« De Keizerlijk Russische stoomboot *Poolster*, welke tot hiertoe voor Bujukdere ten anker lag, is den 30sten November naar de *Zwarte Zee* gestevend.

« De openbare gezondheidstoestand der hoofdstad is voortdurend bevredigend.

— In de eerste dagen dezer maand is eene afdeeling van het engelsch eskader in de Levant, uit zes groote schepen bestaande, op het onverwachts voor de Dardanellen verschenen, en heeft eene zoodanige stelling ingenomen als wilde het aldaar overwinteren. Men wist te Konstantinopel geene reden voor deze handelwijze te vinden; alleen meende men daaruit te mogen opmaken dat de Engelschen nog ver van gerust zijn wegens de oogmerken van *Ibrahim*-pacha, en dat zij, in geval hij tegen de hoofdstad mogt oprukken, te gelijk met de russische schepen in de zee van Marmora zouden verschijnen, terwijl zij gelijktijdig een gedeelte van de kasteelen der Dardanellen bezetten zouden, om des te grooteren invloed op de gebeurtenissen in het Oosten uit te oefenen. Dit alles echter scheen niet meer dan bloote gissing te zijn.

Men voegt er bij, dat de admiraal *Stopford* verlof van zijne regering gevraagd had, om met een gedeelte zijner vloot te Maltha te overwinteren, maar dat dit verzoek stellig van de hand was gewezen.

De tolk van den kapitein-pacha, die uit Alexandrie te Konstantinopel was aangekomen, zou aldaar eenige nadere ophelderingen omtrent het overleveren der vloot, door genoemden admiraal, aan den Egyptischen onderkoning, medegedeeld hebben. Volgens het verhaal van dien tolk, had de kapitein-pacha het oogmerk van den groot-vizier *Chosrew*-pacha ontdekt, om het leger en de vloot aan Rusland over te leveren, waarop hij, om dit plan afhankelijk van [illegible] zigte der vloot te verijdelen, de Dardanellen verlaten had en naar Egypte was gestevend, zijnde hij door den franschen admiraal *Lalande* daarin met raad en daad ondersteund geworden.

Uit Alexandrie was geen nader nieuws, dan dat de pacha aan de Europesche konsuls beloofd had, den graanhandel geheel vrij te zullen stellen.

BELGIE.

BRUSSEL, den 27sten December.

De *Moniteur* behelst den officielen tekst van drie voorloopige reglementen tusschen de belgische en nederlandsche commissarissen te Antwerpen overeengekomen, betrekkelijk het loodswezen, het

meen toezigt en het regt van de vaart op de Schelde en hare mondingen. Deze stukken behelzen tevens de bekrachtigingen van de beide gouvernementen en het proces-verbaal van uitwisseling, op den 23sten dezer te Antwerpen.

— In de zitting van den 24sten dezer hebben de vertegenwoordigers het budget van de finantien met eenparigheid aangenomen, en heeft de heer *Brabant* het rapport over het budget van oorlog uitgebragt.

In dezelfde zitting is een verslag van den minister voor de openbare werken medegedeeld betrekkelijk de werken en de verbetering der haven van Ostende.

— Uit de jongste officiele opgave van den middenprijs der granen in Belgie, blijkt eene geringe verhooging op den prijs der tarwe en eene daling van 26 cent. per hectolitre op de rogge.

— Te Arlon is de baron *de Coppens* tot senateur verkozen met 184 stemmen; zijn mededinger de graaf *van Aerschot*, had er slechts 45.

— De koning is van zijn bezoek naar het kasteel van Andenne eergisteren op Laeken teruggekomen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 28sten December.

Door Z. M. zijn benoemd:

tot minister van kolonien *ad interim*, de staatsraad in buitengewone dienst, de heer *J. C. Baud*;

tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, de generaal-majoor *H. R. Trip*, thans directeur-generaal van oorlog, uit welke betrekking hij eervol is ontslagen, en

tot directeur-generaal van oorlog, de generaal-majoor *Schuurman*, die sinds eenigen tijd met den generaal-majoor *Trip* deze betrekking had waargenomen.

— Donderdag morgen is er bij Z. M. Kabinetsraad gehouden, die zeer lang geduurd heeft, terwijl later Zijne Exc. de minister van finantien met Z. M. gearbeid heeft.

Dienzelfden morgen is de centrale afdeeling der tweede kamer der Staten-Generaal vergaderd geweest, om te beraadslagen over het ontwerp der crediet-wet. Hare bijeenkomst is bijgewoond door Z. Exc. den minister van Staat, den heer *van Gennep*. Z. Exc. heeft getracht het ontwerp toe te lichten, en heeft onderscheiden becijferingen aangeboden, om de aannemelijkheid en de noodzakelijkheid van de voordragt te betoogen. Deze bijeenkomst heeft van één tot bij vier ure geduurd.

Naar men verneemt heeft Z. Exc. de minister van Staat, de heer *van Gennep*, in bovengemelde bijeenkomst, van wege de Regering voorgesteld, om het beschikbaar gedeelte van de daar te stellen schuld te beperken tot op zes millioen, en tevens de toezegging gegeven, dat de uitgaven voor het departement van oorlog in 1840 geen twaalf millioen zouden te boven gaan.

— In de zitting der Tweede Kamer van gisteren is het centraal verslag nopens de credietwet uitgebragt.

Vele leden hebben nog aangedrongen op eene meer volledige opening der finantiele gesteldheid des Rijks, en hebben de verzekering van Z. M. wenschen te erlangen, dat de grondwet binnen de eerste zes maanden herzien zal worden.

Zij bleven overigens bij hunne vroegere vorderingen nopens het Amortisatie-Syndicaat en de Rekenkamer.

Vele leden waren van gevoelen, dat het minder op het lager of hooger cijfer, dan op waarborgen voor de toekomst aankwam. Men verklaarde eindelijk eene credietwet in allen gevalle niet dan voor eens toe te stemmen.

Men achtte het in het belang der Natie en der Regering beide, om elke botsing voor te komen; ernstig hoopte men dus, dat, in geval dit crediet wierd aangenomen, tijdig afdoende middelen van voorziening in den door alle sectien geopperden zin zouden worden tot stand gebragt. Voor het overige wenschten zich vele leden hunne stem voor te behouden.

Eenige vonden nog zwarigheid in naam en cijfer; anderen, daarentegen, waren bevreesd voor de gevolgen eener afstemming. Zij hadden slechts de opgemelde verzekeringen noodig, om in het voorstel te kunnen berusten.

Verscheidene leden namen genoegen in de toenadering, welke door de wijziging van art. 1, en 2 heeft plaats gehad; intusschen bleven zij, bij hunne beschouwing, dat de baten van Rijks Overzeesche Bezittingen zijn baten van den staat; en daarover niet mag beschikt worden, dan met toestemming van de Staten-Generaal; protesterende uitdrukkelijk tegen eene andere uitlegging van art. 60 der grondwet.

Zoo men weet is in art. 1 van de voordragt thans de tijd, waarvoor het crediet wordt aangevraagd, op zes, in plaats van op acht maanden bepaald.

Art. 2 van het voorstel luidt, gewijzigd, aldus:

„Aan de schatkist wordt bovendien voor de noodzakelijke uitgaven voorloopig een crediet geopend, ten beloope van 6 millioen guldens werkelijke schuld, rentende 5 pCt, in te schrijven in het tweede grootboek der nationale schuld, met dien verstande, dat daarvan niet meer dan *f* 500,000 voor het departement van oorlog voor het eerste halfjaar zullen worden uitgegeven, en de uitgaven daarenboven bij de wet zullen worden geregulariseerd.”

De discussien over dit ontwerp worden bepaald op heden ochtend ten elf ure.)

Wijders zijn er in de zitting drie besluiten des konings voorgelezen, betrekkelijk de ministeriële veranderingen, die plaats gehad hebben. Daaruit blijkt nog, dat de luit.-generaal *van den Bosch* benoemd is tot minister van staat en tot den gravenstand is verheven.

De vergadering is tot heden ochtend gescheiden. Te oordeelen naar het verslag der centrale afdeeling, schijnt het, dat de voordragt der crediet-wet, al zij het dan ook met eene geringe meerderheid, zal worden aangenomen.

— In de afdeelingen van de kamer is laatstelijk onderzocht geworden het ontwerp betreffende de lotelingen der nationale militie. Al de afdeelingen hebben zich over het algemeen met deze voordragt vereenigd. Men heeft echter wederom bij deze gelegenheid den reeds zoo dikwerf geuiten wensch herhaald, naar eene herziening der wet op de militie, welke bevonden is zoo vele leemten en gebreken te hebben, dat zij als begraven is geraakt onder tallooze instructien en uitleggingen, niet zelden zelfs in strijd, zoo al niet met hare bewoordingen, dan toch met haren geest.

— Dezer dagen zijn door Z. M. drie besluiten genomen, als: 1°. een, houdende goedkeuring van een voorloopig reglement, ter uitvoering van art 9 van het Traktaat, den 19den April ll. gesloten te Londen, met betrekking tot het daarbij vermelden gemeenschappelijk toezigt over de betonning en bebakening, misgaders over de dienst van het loodswezen op de Schelde; 2°. een, houdende goedkeuring van een voorloopig reglement, ter uitvoering van het traktaat, den 19den April jl. te Londen gesloten, met betrekking tot het loodswezen op de Schelde, en 3°. een houdende goedkeuring van een voorloopig reglement, ter uitvoering van art, 2 & 3 van het traktaat den 19den April ll. te Londen gesloten, met betrekking tot het regt van scheepvaart op de Schelde en derzelver monden.

— Z. M. heeft aan *W. van Breda*, te Gorinchem in gemeenschap met *J. Stam* en *A. Korsman*, beurtschippers tusschen Gorinchem en Middelburg, concessie verleend, tot wederopzeggens toe, tot het aanleggen eener stoomboot, ter overbrenging van reizigers en goederen van Gorinchem naar Middelburg *vice versa*, en met bevoegdheid om, tot hetzelfde einde, de onderweg gelegen plaatsen te mogen aandoen, doch onder de verpligting, om zich in de uitvoering van de dienst te gedragen naar zoodanig reglement, als door het Departement van Finantien, na gehouden overleg met de Gedeputeerde Staten der betrokken provincien, zal worden vastgesteld.

— Naar men verneemt zullen de verschillende detachementen van de 6 Afd. inf. welke onlangs uit Middelburg en Vlissingen naar het 4 en 5 distr. vertrokken zijn, om voor de veiligheid en eigendommen der grensbewoners in Zeeuwsch-Vlaanderen te waken, met het voorjaar inrukken, en naar hunne korpsen retourneren; de detachementen te Neuzen en Breskens zouden worden afgelost en op den 1 April 1840 door andere van dezelfde afdeeling worden vervangen.

— Z. M. fregat, *de Rhyn*, op welk schip zich Z. K. H. Prins *Hendrik* bevindt, is den 12den dezer van Genua te Livorno aangekomen. Z. K. H. is terstond aan wal gestapt en heeft het middagmaal met den Nederlandschen consul gebruikt. Vervolgens is de prins naar Florence vertrokken, waar Z. K. H. eenigen tijd denkt te vertoeven.

— Te Dordrecht heeft het ongeluk plaats gehad, dat het voor deze stad liggende schip *Mogel*, Kap. *F. Filoso* van Napels, en juist te zijn ledig gelost en nog geen ballast genoeg ingenomen te hebben, geheel is omgeslagen.

— De laatste kaasmarkt, den 20. dezer te Alkmaar gehouden, leverde het zeldzame verschijnsel op van een aanvoer van 809 stapels kaas, welke alle zijn verkocht en ter waag hebben gewogen, de aanzienlijke quantiteit van 187,683 Nederlandsche ponden; eene gebeurtenis te meer bijzonder en aangenaam, daar slechts een enkel voorbeeld van hoogeren aanvoer, maar dan ook in het beste van den tijd, bekend is, en deze marktgang alzoo eene gelukkige bijdrage tot den staat van den landbouw, in die omstreken genoemd mag worden.

— Van wege den minister van finantien is bekend gemaakt, dat de middelprijzen der Inlandsche granen, voor het geheele rijk, over het tijdvak van den 20. November tot en met den 19. December 1839, per mudde zijn geweest: Tarwe *f* 10,15; Rogge *f* 6,19; Boekweit *f* 5,86; Gerst *f* 5,04; Haver *f* 3,04; ongepelde Spelt *f* 4,30; en dat de regten op den in- en uitvoer voor de maand Januarij zijn gesteld als volgt: Tarwe en gepelde Spelt 25 *c.*; Rogge 15 en 30 *c.*; Boekweik 30 *c.* en vrij; Gerst en Mout 10 en 25 *c.*; Haver 50 *c.* en vrij; en ongepelde Spelt 15 *c.* en vrij.

— Te Batavia had men den 7den September uit Soerakarta berigt, dat in den nacht tusschen 25 en 26 Aug. binnen den ringmuur van den Kraton een hevige brand is ontstaan, waardoor ruim 480 huizen en nog verscheidene andere gebouwen zijn vernield, als ook eene zieke vrouw in de vlammen den dood heeft gevonden.

BEDENKINGEN BIJ DE VERWERPING DER LEENIGSWET.

Eerste Artikel.

De dezerdaagsche, rijk in leering, gehoudene discussie over de voordragt tot daarstelling eener nieuwe leening van 56 millioen, en die geëindigd is met de opmerkelijke verwerping van dit ontwerp, is te gewigtig geweest, dan dat wij er niet nog eens over zouden nadenken. En wie weet, hoe meermalen wij gedrongen zullen worden om zulks te doen nog in lateren tijd. Wij hebben gezegd dat de regering met loijaliteit den staat van zaken had blootgelegd, en dat, hoe sterk ook sommige handelingen mogten af te keuren zijn, het eindelijk geschonken vertrouwen, wederkeerig vertrouwen wekken moest, en dat men de Regering niet te veel bemoeijelijken moest wegens eene besteding van gelden, zonder bepaalde wettelijke toestemming der Staten-Generaal, in het moeijelijk tijdsgewricht dat wij beleefd hebben. Wij durven gelooven, dat ondanks de sterke afkeuring van vele handelingen der Regering, wij niets tegen 's lands belang hebben gedaan, met de verwerping der wet niet aan te raden. Vooreerst begrijpen wij hier niet, waarom men de ministers, bij het niet bestaan eener wet op de ministeriele verantwoordelijkheid, zou willen geluk wenschen. De gelden toch die uitgegeven zijn, hebben niet gestrekt om bijzondere belangen te bevoordeelen, maar om uitgaven door de Staten Generaal toegestemd, te dekken. Of echter de redenering over het vrijmagtig oppergebied des konings over onze kolonien niet te ver getrokken wordt: of men met die redenering niet de kolonien geheel en al isoleert van den staat, waarvan zij deel maken; of men met die explicatie van art. 60 der grondwet niet tot een volstrekt absolute regering des konings over een deel van den staat ten laatste komen moet, en zeggen zou kunnen: daar ik geen rekenschap van de administratie schuldig ben, ben ik ook niet verpligt de eventuele baten of lasten te justifieren, want dit gaat slechts den koning aan, — dit is eene geheel andere vraag. Doch het verschil van meening, dat men over alle penningen uit de Oost naar goedvinden beschikken mag, werd ten deze gewijzigd door het aangeduid emplooi dier gelden. Bovendien moet men niet vergeten, dat de tegenwoordige minister van finantien eigenlijk vreemd is aan de geheele zaak; de te korten die moeten gedekt worden, zijn van 1835 en 1836, toen Zijne Exc. nog geen minister was; en die herinnering schijnt dan ook uitgelokt te hebben de betuiging dat men diens ministers trouw en zorge voor den lande ten volle erkende. Het was hier een *uit seves, ita metes*. En nu hebben zij, die geholpen hebben, door de ondersteuning der op een zandgrond gebouwde kasteelen, het loon moeten dragen, dat hen beschoren was: den gapenden afgrond namelijk onzer financien moeten aanschouwen, en beschroomd terug deinzen, om dien afgrond zoo mogelijk te dempen. Maar in den loop van de debatten is eene herinnering gedaan aan 1787 en 1795, en wij houden zulks voor eene allerongelukkigste herinnering, omdat zij noch tot bemoediging, noch tot herstel van het verlorene, noch tot waarschuwing strekken kon; en het voorslaan, om uit den boezem der vergadering te doen bedingen de voorwaarden van een vernieuwd staatskontrakt, hebben wij zelfs ergerlijk gevonden. Wij mogen veeleer niet vergeten, welke rampspoeden aan ons vaderland berokkend hebben, die al te vrijzinnige begrippen, waarbij de souvereiniteit altijd wankelend blijven moet op het achtbaar Hoofd van den Staat, en tot welker aanneming wel geene redenen bestaan. Wat toch houdt de regering terug tot het voorslaan van wijzigingen in de Grondwet? Wij zelven keuren dat dralen der Regering af, en houden eene spoedige herziening der staatsregeling voor noodzakelijk, ten einde langs dien weg eene meer vereenvoudigde staatsregeling te erlangen; maar dit weerhoudt de regering, dat zij bevreesd moet zijn, dat men, door gebrek aan genoegzame bezadigdheid, de Grondwet zal willen omverwerpen, om eene op onze oude gewoonten en zeden gebouwde staatsregeling te verwisselen met eene naar nieuwerwetsche begrippen geraamde Grondwet. Daar moet eene ministeriele verantwoordelijkheid zijn. Dat is het beginsel dat moet gehuldigd worden, dat niet meer de Koning, maar het Volk regeert, dat het uitgelezen deel der natie tot de regerig zeggen kan: *ôte toi de là pour que je m'y mette*, waardoor een gedurige oorlog tusschen regering en geregeerden zal ontstaan, en waarvan men de fraaijigheden hervinden kan in de geschiedenis van Frankrijk, Spanje, Portugal en Belgie. En waar is in die landen, waar alles voor dat stelsel is opgeofferd, waar is daar die wet die de verantwoordelijkheid der ministers wegens regeringsdaden regelt? Nergens bestaat zij. Dat de Grondwet gewijzigd worde, dat het Amortisatie-Syndicaat, hetwelk een kanker van onze financien is, worde afgeschaft, dat is nuttig en noodzakelijk; daartoe is de regering zelfs hoe eer hoe beter verpligt; dat is zij aan de natie schuldig; maar gebrek aan vertrouwen, nadat men daartoe de verzekering heeft erlangd, dit keuren wij af. Het is wel waar, dat als de wet, ondanks de bedenkingen, uit sommige consideratien, toch ware doorgegaan, men dan had kunnen denken, dat de regering zich voor het vervolg de handen vrij waande, om alles naar eigen dunk te doen; maar eene dergelijke verdenking strijdt met de achting die men eerlijke staatslieden gehouden is toe te dragen, onverminderd dat dergelijke daden de regering zouden ten val brengen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Het bestuur over de koninklijke Maatschappij van Wetenschappen te *Göttingen*, die dezer dagen het 37ste jaar harer stichting beleefde, is bij die gelegenheid opgedragen aan den hofraad HAUSMAN in de natuurkundige, en aan den hofraad GAUSZ in de mathematische klasse.

ENGELAND. — In het begin dezer maand overleed op een dorp nabij *Birmingham* de heer MURDOCH, den uitvinder der gasverlichting. Hij was, even als de beroemde JAMES WATT, een Schot van afkomst en de zoon eens molenaars. Hij werd in 1754 bij *Old-Cumnok* nabij *Ayrshire* geboren, en kwam in 1777 naar *Engeland*, waar hij zich op het werktuigkundige toelegde en groote vorderingen maakte. Het eerste spoorwegrijtuig werd door hem vervaardigd naar de beginselen door WATT gesteld, die sedert voor alle werktuigen van dien aard gevolgd zijn. WATT roemt in zijne toelichtingen over ROBINSONS verhandeling over de stoommachinen, verscheiden belangrijke verbeteringen door MURDOCH uitgedacht. Doch diens grootste verdiensten bestaat in zijne uitvinding van het gaslicht uit kolen en andere brandbare stoffen verkregen. Na verscheidene in het jaar 1792 gedane proeven, waarbij hij de voortreffelijkheid van dit licht boven dat uit olie en andere dierlijke zelfstandigheden bewees, gaf hij in het jaar 1802, ter gelegenheid van den vrede van *Amiens*, in het eerst openbaar blijken daarvan. In het jaar 1805 plaatste hij in de *philosophical Transactions* eene verhandeling over zijne uitvinding, waarvoor hij de gouden medaille van de Koninklijke Maatschappij van Wetenschappen verwierf. In zijne laatste levensjaren waren zoowel zijne geestvermogens als ligchaamskrachten zeer verminderd. — Ook is te *Londen* dezer dagen overleden de in Lord BYRONS schriften en biographie meermalen genoemde dienaar des dichters, FLETCHER, de *stanch yeoman*, die hem op alle zijne reizen vergezelde. In zijne laatste jaren leefde FLETCHER in bekrompen omstandigheden, in weerwil der ondersteuning van lord BYRON's zuster, terwijl diens dochter, tegenwoordig lady KING, zich aan den ouden man niet zou hebben laten gelegen liggen, zoo als zij welligt aan de nagedachtenis van haren beroemden vader verschuldigd was.

FRANKRIJK. — De Akademie der Opschriften en Fraaije Letteren heeft, ter vervulling der twee opengevallen plaatsen, door het overlijden des heeren MICHAUD en SALVERTE, de heeren VITET en EYRIES als hare medeleden benoemd. — Bij eene koninklijke ordonnantie is ten behoeve der wetenschappelijke commissie die het noorden van *Afrika* moet onderzoeken, een crediet van 175,000 fr. geopend. In weerwil van den uitgebarsten oorlog zou de commissie hare pogingen voortzetten, en willen eenige jonge geleerden de troepenafdeelingen, verzellen die landwaarts indringen. — De minister van binnenlandsche zaken, heeft dezer dagen een getal van niet minder dan 1617 oorkonden en documenten, afkomstig uit de voormalige abtdijen van *Savigny*, *Montone* en *Aubec*, enz., in de Rijks-archieven doen overbrengen. — Z. M. de Koning van *Wurtenberg* heeft aan den dichter, bakker van beroep, REBOUL van *Nimes*, een bewijs van welwillendheid gegeven voor deszelfs jongste dichtstuk *de jongste dag*. Hoogstdezelve heeft den dichter een diamanten ring met deszelfs naamcijfer ten geschenke gezonden. — Van het groote werk van den heer SIMONDE DE SISMONDI, *Histoire des Français*, zijn onlangs de 22ste en 23ste deelen verschenen. Het eerstgenoemde bevat voornamelijk de geschiedenis van HENDRIK IV; het laatste gaat van 1626, toen de magt van den kardinaal RICHELIEU zich vestigde, tot het jaar 1643, toen LODEWIJK VIII, vijf maanden na zijnen eersten minister stierf.

NEDERLANDEN. — Z. M. heeft benoemd, tot observator bij de sterrewacht der hoogeschool te *Utrecht*, den heer A. STEVEN RUEL, en zulks ter vervanging van den heer G. R. FOKKENS. — In deszelfs jongste zitting heeft het Archeologisch Genootschap te *Athene*, onzen verdienstelijken en werkzamen landgenoot, den heer Mr. B. H. LULOFS, hoogleeraar in de Nederlandsche Letterkunde en Welsprekendheid te *Groningen*, tot honorair lid aangenomen. — Z. Exc. de luit-generaal Baron KRAYENHOFF heeft aan de Bibliotheek der Leidsche Hoogeschool het originele en volledige Handschrift vereerd van de geodesische en astronomische operatien van 1802 tot 1811, in *Holland*, het tegenwoordige koningrijk der *Nederlanden*, uitgevoerd. Dit Handschrift waarvan de resultaten door Z. Exc. in 1815 aan het publiek zijn medegedeeld geworden in deszelfs *Précis his-*

teniques des opérations géodésiques et astronomiques faites en Hollande (waarvan in 1827 eene tweede verbeterde druk verscheen), bevat niet slechts de registers der oorspronkelijke waarnemingen, maar ook de berekeningen welke daarop zijn gegrond, en bestaat uit elf deelen in octavo en zeven deelen in folio. — Het getal der studenten aan de Utrechtsche hoogeschool bedraagt thans 510, waarvan 102 studeren in de theologie, 126 in de regten, 109 in de geneeskunde, 140 in de letteren en 33 in de wis- en natuurkunde. — Het getal der studerenden te *Groningen* bedraagt thans 268, namelijk 54 in de regten, 60 in de Medicijnen, 60 in de godgeleerdheid, 6 in de letteren, 35 in de letteren en regten, 17 in de Letteren en godgeleerdheid en 36 in de medicijnen en wijsbegeerte. In het afgeloopen jaar hebben aldaar 28 promotien plaats gehad, namelijk 10 in de regten, 14 in de medicijnen, 3 in de godgeleerdheid en 1 in de letteren. — Volgens den in het licht verschenen Amsterdamschen studenten-almanak, bedraagt het aantal studerende aldaar thans 140; als het Athenaeum Illustre 111, waarvan 42 in de regten, 38 in de medicijnen; 16 in de godgeleerdheid, 6 in de letteren, 5 in de regten en letteren, 1 in de godgeleerdheid en letteren, 1 in de godgeleerdheid en regten, 2 in de letteren en wijsbegeerte; aan de Seminarien: koninkl. lutersch 7, doopsgezinden 17, remonstranten 5. In het afgeloopen jaar zijn gepromoveerd 8, namelijk 2 in de regten, 2 in de regten en letteren, 2 in de godgeleerdheid en 2 in de medicijnen.

De COMMISSIE ter uitdeeling van SPIJZEN en BRANDSTOFFEN brengt ter algemeener kennisse, dat hare Uitdeelingen met den *zesden* Januarij aanstaande een aanvang zullen nemen.

Aandeelen, van twaalf Kaartjes ieder, zijn al nog à vier Gulden te bekomen bij haar Medelid, den Heer F. P. STERK, Boekhandelaar in de Eindstraat.

BREDA, 27. December 1839.

179STE KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

TWEEDE KLASSE.

1ste Trekking: N°. 11726, een premie van *f* 1000; N°. 25786, een prijs van *f* 1000; N°. 8935, *f* 2500; N°. 4834, *f* 1500; N°. 8066, *f* 1000.

2de ——— N°. 13409, een prijs van *f* 1000; N°. 7911, *f* 7500; N°. 3578, *f* 20,000.

3de ——— N°. 15955 en 12849, ieder een prijs van *f* 1000.

4de ——— N°. 15347, 13527, 17524 en 23993, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (27 *December*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 51 drie achtste, neg. zest., zev. zest., 5/8; dito 5 pCt. 96¾, 97⅛, 96¾; Kansbill. 23¼, dert. zest., 5/8, dert. zest.; Am. Sijndik. 4½ pCt. 91¼, ¾, ¼; dito 3½ pCt. 76⅞; Handelm. 166 drie achtste, 166, ¾; O. Indie 5 pCt. 95⅛, ⅛, ¼; Ardoins 23 zeven zest.; dito Coupons 18; oude Russen 105 drie achtste; Roebels 67 drie achtste; Metall. 103⅝; Braz. 73½; Mexiko 26¼; Columb. 16.

*** Heden overleed op het alleronverwachts mijne teedere geliefde Echtgenoot Vrouwe JOHANNA RUPERTA ELEMANS, in den ouderdom van 36 jaren.

AMERSFOORT, 26. December 1839. A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF.

*** Het Korps MUZIJKANTEN der 1e Afdeeling Infanterie, aangespoord door de menigvuldige oproeping in de Nieuwspapieren, tot bijdraging van onze ongelukkige Landgenooten op het Eiland *Schokland*, zal, op den 30. December 1839, des avonds om 6 ure, in het Lokaal van den Schouwburg te *Breda*, een CONCERT geven, ten voordeele dier ongelukkigen. De Entree is bepaald voor een Heer 99 Cents en voor eene Dame 50 Cents.

SCHOUWBURG TE BREDA.

De Ondergeteekende heeft de eer het Tooneelminnend Publiek te *Breda* te berigten, dat hij voornemens is op Zaturdag den 4den Januarij, de Eerste Representatie van het Abonnement te geven, welke bestaan zal in het opvoeren van: DE PLEEGDOCHTER of DE St. NIKOLAAS-GESCHENKEN. Oorspronkelijk Tooneelspel in twee Bedrijven. Nooit alhier vertoond. Gevolgd door: DE GEVAREN VAN EEN GEHEIM HUWELIJK. Blijspel met Zang in een Bedrijf, door A. REYSER.

De Directeur zal geen kosten noch moeite sparen, om het geëerd Publiek de meest mogelijke genoegens te verschaffen; voor goede Verlichting, en indien noodig, voor behoorlijke Verwarming der Zaal, zorg dragen.

Heeren Liefhebbers welke mogten genegen zijn, zich nog te Abonneren, kunnen daartoe gelegenheid vinden bij de Uitgevers dezer.

J. W. VAN VELZEN,
Opvolger van den Heer W. G. WEDDELOOPER.

*** De zoodanige, voorzien van de noodige bewijzen van bekwaamheden en goed gedrag, genegen te dingen na de betrekking van STADS FRANSCHE en NEDERDUITSCHE KOSTSCHOOLHOUDERESSE alhier, waaraan eene vaste jaarwedde van TWEE HONDERD GULDENS is verbonden, kunnen zich in Persoon of met vrachtvrije Brieven vervoegen voor den 15. Februarij 1840, bij den Heer Burgemeester, terwijl de dag van Vergelijkend-Examen, aan de Sollicitanten, nader zal worden bekend gemaakt.

GEERTRUIDENBERG, 9 December 1839.

Burgemeester en Wethouders der Stad *Geertruidenberg*,
P. M. SMOLDERS, Vt.
Ter ordonnantie van dezelve,
BLANKERS PASQUE, *Secret.*

*** De Ondergeteekende Curator, daartoe benoemd bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, van den 12. November 1839, in den onbeheerden Boedel van JOHANNA VAN GENK, in leven Huisvrouw van nu Wijlen JOHANNES MARTENS, overleden op den 1. November 1834 te *'s Prinsenhage*, roept bij deze op alle onbekende SCHULDEISCHERS dier Nalatenschap, om hunne Pretentiën behoorlijk gespecificeerd, voor of uiterlijk op den 1. Maart 1840, bij vrachtvrije Brieven, aan den Ondergeteekende bekend te maken; zullende na dien tijd geene pretensiën meer worden aangenomen.

's PRINSENHAGE, den 19. December 1839. P. C. KOPPELIE.

BEKENDMAKING.

De Notaris VAN DER HEYDE, residerende te *Eindhoven*, zal, voor zijne Principalen, in het openbaar Verhuren:

Den wel bekenden WATER-, GRAAN-, OLIE- en VOLMOLEN, met MOLENAARS-HUIZINGE, STAL, SCHUUR en verdere GEBOUWEN, TUIN en AANGELAG, gelegen in de volkrijke Gemeente *Woensel*, op vijftien minuten afstands van de Stad *Eindhoven*, mitsgaders een perceel WEILAND en twee percelen HOOILAND, te zamen groot 3 Bunders, 83 Roeden, gelegen aan den Molen, op het grondgebied der Gemeente *Tongelre*, en zulks voor den tijd van zes jaren, die aanvang zullen nemen van den TUIN, het WEILAND en HOOILAND te *half Maart* en van den MOLEN en de HUIZINGE cum annexis, op *St. Jansdag* des aanstaanden jaars 1840.

Deze Verhuring zal plaats hebben in Herberge van de Kinderen SPOORENBERG, op den *Fellenoort*, te *Woensel*, op Dingsdag den 7. Januarij 1840, ten vier ure des namiddags.

De Huur-Voorwaarden zullen, te rekenen van den 20. December, ter lezing liggen ten Kantore van voornoemden Notaris, bij wien men zich ook middelerwijl in Persoon zal kunnen vervoegen, om voorschrevene panden uit de hand te Huren.

ZEGT 'T VOORT.

*** P. BOGAERTS, Vendumeester te *Breda*, zal, op DINGSDAG den 31. December 1839, des voormiddags ten *tien* ure, Verkoopen: Eenige MILITAIRE GOEDEREN.

PATE DE REGNAULD AINE

bereid en volmaakt door LEGRAS, *Geoctroyeerd en Leverancier van* Z. M. den Koning der *Nederlanden*.

Deze Deeg wordt, door de Geneesheeren, aanbevolen, om VERKOUDHEDEN, HOEST, ZINKINGEN, KORTADEMIGHEID en BORSTKWALEN te genezen. *Depôt* te *Breda*, bij den Heer A. P. MAASSEN, *Apotheker*.

Te BREDA, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.